

E

Aynı Tarzı (III) 243

30-31 Ocak ayının son ve Şubat ayının ilk günleri
Adana'da Churchill - İngiliz Mülakati:

Sov. Basını, Resmî Tebliği, Churchill'in Kaline'deki
Demecini vermiş, yabancı yorumları da aktarmış —
özellikle: (Times'tan) "Adana görüşmeleri, Rus ordularının
zaferi ve müttefiklerin Akdeniz'de mesot taarruz hare-
ketlerinin cemp-batı Avrupa'da ve orta sarkta hasıl
ettiği intisab göstermektedir."

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ ARASTIRMA KURUMU

E

Aynı Tarihi (111) 243

CHURCHILL'İN 11 ŞUBAT 1943'TE AVAM KAMARASINDA SÖYLEDİĞİ NUTUKTAN:

... Türkiye'yi müşkülâta düşürecek hiçbir şey siyasetimize dahil değildir. Tersine olarak, T için bir felâket İng ve bütün BM için bin felâket demektir. Şimdiye kadar T herhangi bir tarafın teçavüzüne karşı kuvvetli bir mania olarak kalmıştır. Bunu yapmakla T, hatta en karanlık günlerde bile, harbin T'ye, İran'a ve Irak'a sirayet etmesine mani olmuş ve bütün şark harbi için son derece ehemmiyetli olan Abadan petrol kuyularını tehditten kurtarmıştır. T'nin bütün modern silâhlarla iyice silâhlanmış bulunması ve cesur piyadesinde bugünkü muharebe sahalarında kati rolü oynayan silâhların eksik olması Bir.Devletler ve bilhassa İng için çok ehemmiyetlidir. Bir. Amerika ve biz bu silâhları, şimdi ilk defa olmak üzere, T demiryolları ile diğer münakale yolları ne kadar kaldırabilirse o kadar verebilecek haldeyiz. ... Adana kohferansında. T'den bu silâhlanma işinin tamamıyla tanziminden başka hiçbir şey istemedim. ... T topraklarının, haklarının ve menfaatlarının tesirli bir surette korunmasını ve bilhassa T ile kendisine yirmi senelik bir muahede ile bağlı olduğumuz şimaldeki büyük müttelikimiz Rusya arasında hararetli ve dostane münasebetlerin tesisini temenni ediyoruz.

f1

Aynı Tarihi

(113)

243 Nisan

Neumethin Sadak, "Boğazlar diye bir mesele yoktur.
Türkiye denilen bölünmez bir varlık biliyoruz," Aksam

7 Nis. 243

Bulg. Nafia Nazarı Vasilev bir mtkinda şöyle demiş:
1940 Santestri'nde Sov. Rus. Diplomati Sobolev, Bulg. 'a
bir anlaşma imzalamak için Boğazların Bulg. yardımıyla
Sov. tarafından işgalini şart koşmuş, buna karşılık
Trakya Enoş - Midya şerhi üzerinden Mosta suyuuna kadar
Bulg. 'a verilecekti.

izvestiya "Bulgar Usakları" 16 Nis. Tass → AA
Vasilev & Zahariev'in mtoklarında Berlin'in
emriyle yapılan yıldurmalar.

e Aynı Tarihi (118) '43

25 Eylül

Europa Press ajansı İsviçre'ni
Böyle sekirindeki muhabiri'nden
aldığı haber:

T-SR hükümetinde askerler arasında
garpışmalar. T, olayı gizli tutmuş, fakat
SR nezdinde bir şekilde protesto etmiş.

X. A. A. tebriz: bastan sona vıdurma!

27 Eylül: Wilhelmstrasse, biz vıdurmadık,
bu haberleri Wüttefik basını sıkıyor!

e1 Aym Tarihi (119) '43 Ekim

18 Ek. → Mosk. Konferansı

Üs. Dış. Bak. : Molotov + Eden + Hull

Türk. basınında bitarafliğim terkine iht-
memiz hat. ces. Hi yazılar: 18 Ek.

B. Belge, "Mosk. Toplantısı ve Biz," Tarı

"... bizde bile bazı umharrisler, ilkin Sovyet-
lerle Anglo-Amerikalıların arasını açabilecek,
arkasından Almanlarla A-A'ların arasını
bulabilecek sebepleri ~~bu~~ hususi bir merak,
dikkat ve zevkle araştırmaya koyulmuşlardı..."

Aynı Tarihi

(119)

'43 Ekim

e,

Nemetti'nin Sadak, " Akil ve Mantık Düşüme
çıkarsa da T'nin tarafsızlık siyasetini
tevkid etmek ve zararlı bulmak niyeti
değildir, " Aksam 30 İlk teyraz '43

Harb ve İssî Sınıfı Yarı resmî Sov. Dergesi

Sayı 7: "Türkiye'nin tarafsızlığı kimin işine
yarar?" + Sadak'ın Cevabına cevap:

T'nin tarafsızlığı, T'nin ve dostlarının
olduğu kadar T menfaatleri bakımından da
eski müsbet ehemmiyetini artık kaybetmiştir. #

Aynı Tarihli (120) Kasım '43

Eden - Menemenci'ye Gövdesi:

Kahire 4 Santesim Almiya karşı
Mosk. Tebliğindeki "harbin kısıtlanması için
alınacak tedbirler"

Tahmin ve yorumlar:

T'den hava üssü isteniyor (v)

(Müttefikler safında harbe iştiraki?)

→ + Boğazların Müttefik Gemilerine
açılması

(121) 11. Aralık '43: AA-Büros - Berlin

Boğazlardan
T, Müt'lerin harp malzemesi gemilerine izin vermesi
asker gemilerine vermesi + Üs de verecektir!

e Ayın Tartlı (121) Aralık '43

8 ilkkömm

II. Kahire Konferansı

İnönü + Churchill & Roosevelt

Türklerin harpte daha faal bir rol almaları.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ANKARA ŞİRKETİ